2. Η ζωή στην πόλη

2.4 Υπόγειες Διαδρομές

Το νόημα του κειμένου

Στο άρθρο της εφημερίδες δίνονται πληροφορία για τους υπόγειους σιδηροδρόμους. Αρχικά, αναφέρει ότι ο οποίος σιδηρόδρομος λειτούργησε για πρώτη φορά το 1863. Μετά από λίγα χρόνια, το 1890, τα τρένα έγιναν ηλεκτρικά. Αργότερα, άρχισαν να χρησιμοποιούνται τα υπόγεια τρένα στο Παρίσι, στη Νέα Υόρκη και αλλού.

Ο ηλεκτρικός σιδηρόδρομος ήρθε στην Ελλάδα για πρώτη φορά το 1869 και στις 28 Ιανουαρίου του 2000 ξεκίνησε τη λειτουργία του το μετρό, που εξυπηρετεί κάθε μέρα πολύ κόσμο. Οι γραμμές που λειτουργούν είναι: α) η γραμμή 1 του ηλεκτρικού με αφετηρία τον Πειραιά και με τελικό προορισμό την Κηφισιά .β) η γραμμή 2 από τον Άγιο Δημήτριο μέχρι τον Άγιο Αντώνιο και γ) η γραμμή 3 που ενώνει το Μοναστηράκι με το αεροδρόμιο.

Αριθμητικά

Αριθμητικά είναι λέξεις που φανερώνουν αριθμούς. Χρησιμοποιούμε τα αριθμητικά για να δείξουμε ποσότητα, σειρά, ή για να δηλώσουμε από πόσα μέρη αποτελείται κάτι, πόσες φορές μεγαλύτερο είναι από κάτι άλλο ή για να αναφερθούμε σε μονάδες που αποτελούν ένα σύνολο.

Τα αριθμητικά μπορεί να είναι:

Αριθμητικά επίθετα π.χ. τρίτος γύρος, τέσσερα πιάτα

Αριθμητικά ουσιαστικά π.χ. μια δωδεκάδα αυγά, καμιά εικοσαριά άτομα

- ***Τα απόλυτα αριθμητικά*** φανερώνουν ορισμένο αριθμό από πρόσωπα, ζώα, πράγματα. Τα χρησιμοποιούμε για να δηλώσουμε ποσότητα, χρόνο, απόσταση, μέγεθος.

Παραδείγματα : Εσύ είσαι μισό μέτρο και ***τρία*** εκατοστά, ενώ εγώ είμαι ***ένα*** μέτρο και ***τριάντα τέσσερα*** εκατοστά. Α! Και φοράω παπούτσι νούμερο ***τριάντα εφτά***.

- ***Τα τακτικά αριθμητικά*** δηλώνουν τη θέση που παίρνει κάποιος ή κάτι σε μια σειρά. Π.χ. πρώτος, δεύτερος, τρίτος όγδοος κ.λπ.
- ***Τα πολλαπλασιαστικά αριθμητικά*** φανερώνουν από πόσα μέρη αποτελείται κάτι και λήγουν σε -πλός. Π.χ. διπλός, τριπλός, πενταπλός κ.λπ.

- Τα αναλογικά αριθμητικά δηλώνουν πόσες φορές μεγαλύτερο είναι κάτι και λήγουν σε -πλάσιος. Π.χ. διπλάσιος, πενταπλάσιος, δεκαπλάσιος κ.λπ.
- ***Τα περιληπτικά αριθμητικά*** φανερώνουν ένα πλήθος μονάδων που αποτελούν ένα σύνολο (-άδα) ή έχουν τη σημασία περίπου (-αριά).

Τα περιληπτικά αριθμητικά σχηματίζονται από τα απόλυτα :

α) ***με την κατάληξη -άδα*** : π.χ. δυάδα, τριάδα, τετράδα, δεκάδα, εικοσάδα κτλ.
Αλλά: ένας → μονάδα

β) ***με την κατάληξη -αριά*** : π.χ. δεκαριά, δωδεκαριά, εικοσαριά κτλ.

Αυτά τα αριθμητικά συνοδεύονται από το καμιά (π.χ. καμιά εικοσαριά μήλα).

Επιρρήματα

Τα επιρρήματα είναι άκλιτες λέξεις που ***συνοδεύουν τα ρήματα*** και ***τα προσδιορίζουν*** δίνοντάς μας πληροφορίες για τον ***τόπο***, τον ***χρόνο***, τον ***τρόπο***, την ***ποσότητα***. Τα επιρρήματα, επίσης, συνδέουν προτάσεις (χωρίς να είναι σύνδεσμοι).

Τα τοπικά επιρρήματα απαντούν στην ερώτηση πού και είναι τα παρακάτω :

πού, εδώ, εκεί, πέρα, μακριά, κοντά, σιμά, δίπλα, μέσα, πάνω, κάτω, απέναντι, παντού, κάπου, πουθενά, ψηλά, χαμηλά, δεξιά, αριστερά, πλάι, γύρω, έξω, μεταξύ, αναμεταξύ, μπροστά, μπρος, πίσω, βόρεια, νότια, ανατολικά, δυτικά, χάμω κ.ά.

Τα χρονικά επιρρήματα απαντούν στην ερώτηση πότε και είναι τα παρακάτω :

πότε, τώρα, τότε, πριν, μετά, σήμερα, αύριο, χτες, μεθαύριο, πέρ[υ]σι, φέτος, απόψε, αργά, νωρίς, οποτεδήποτε, όποτε, άλλοτε, κάποτε, ύστερα, έπειτα, επιτέλους, κιόλας, αμέσως, σπάνια, συχνά, τακτικά, πότε πότε κ.ά.

Τα τροπικά επιρρήματα απαντούν στην ερώτηση πώς και είναι τα παρακάτω :

πώς, όπως, έτσι, αλλιώς, κάπως, καθόλου, οπωσδήποτε, μόνο, μαζί κ.ά.

Τα ποσοτικά επιρρήματα απαντούν στην ερώτηση πόσο και είναι τα παρακάτω :

πόσο, όσο, τόσο, οσοδήποτε, κάμποσο, κάπως, περισσότερο, πολύ, ελάχιστα, λίγο, τουλάχιστον, εξίσου, σχεδόν, λιγότερο, πάνω κάτω, καθόλου κ.ά.

Κείμενο οδηγιών

Το κείμενο οδηγιών είναι αυτό που λέει και το όνομά του. Είναι, δηλαδή, κείμενο με τοι οποίο δίνουμε οδηγίες για τη λειτουργία μιας συσκευής, για τη συναρμολόγηση ενός αντικειμένου, για την παρασκευή ενός φαγητού κ.λπ.

Για να φτιάξουμε ένα κείμενο με οδηγίες χρησιμοποιούμε:

- ρήματα στην οριστική ενεστώτα
- προστακτική
- υποτακτική

Προσέχουμε να παρουσιάσουμε τα στάδια της διαδικασίας με τη σωστή χρονική σειρά.